EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 29.9.2025
COM(2025) 561 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Främjande av riskhantering och resiliensuppbyggnad i Europa:
Första rapporten om genomförandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer
Andra uppdateringen om förebyggande och hantering av katastrofrisker i Europa

{SWD(2025) 279 final}

1. SAMMANFATTNING

Unionens civilskyddsmekanism (*civilskyddsmekanismen*) spelar en central roll för utformningen av den framtida katastrofriskhanteringen i hela Europa. Den främjar en proaktiv, föregripande strategi för katastrofberedskap och katastrofresiliens, i linje med de unionsmål för resiliens mot katastrofer som antogs 2023[1] och den nyligen antagna EU-strategin för en beredskapsunion[2].

I denna rapport undersöks riskhanteringen och resiliensuppbyggnaden i EU ur ett perspektiv med utgångspunkt i civilskyddsmekanismen. Den behandlar utvecklingen på både EU-nivå och nationell nivå med inriktning på fyra temaområden: föregripande kapacitet, befolkningens beredskap, tidig varning samt civilskyddets resiliens. Den utgör en **första lägesrapport om genomförandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer** i enlighet med artikel 34.2 och **den andra lägesrapporten om förebyggande och hantering av risker** i enlighet med artikel 5.1 g i beslut nr 1313/2013/EU.

Resultaten bekräftar i stort sett behovet av en mer proaktiv, mer omfattande och bättre integrerad strategi för resiliens och beredskap, såsom föreslås i EU-strategin för en beredskapsunion. När det gäller området **föregripande kapacitet** finns det ett behov av att fortsätta utveckla högkvalitativa data, vetenskaplig forskning och analysverktyg och analyskapacitet för att stödja ett riskbaserat beslutsfattande. Den övergripande bedömning av risker och hot på EU-nivå som planeras till 2026 kommer att ytterligare driva på detta arbete i alla sektorer.

Att förbättra **befolkningens beredskap** är fortfarande avgörande. Även om framsteg har gjorts finns det fortfarande betydande brister som visar på behovet av att vidareutveckla kommunikationsverktyg som driver på beteendeförändringar, främjar en kultur av beredskap och säkerställer inkluderande kommunikation som innefattar utsatta grupper, däribland personer med funktionsnedsättning. Bland de insatser som planeras på EU-nivå ingår en EU-dag för riskmedvetenhet och nya riktlinjer och en ny pilotutbildning för nationella experter om riskkommunikation. Synergier med ProtectEU-strategin för inre säkerhet[3] kommer att ytterligare förbättra kommunikationen och samordningen om risker, hot och resiliens i hela EU.

Effektiviteten hos **systemen för tidig varning** har varit ett annat mycket viktigt fokusområde. Även om tekniska framsteg såsom Copernicus katastrofinsatstjänst och lanseringen av Galileos satellittjänster för varningsinformation avsevärt förbättrar kapaciteten att varna allmänheten är organisatoriska och mänskliga faktorer fortfarande avgörande för att varningar ska leda till snabba, livräddande åtgärder. Det krävs fortsatt arbete för att förbättra spridningen av varningar, beredskapsplaneringen och integrationen av interoperabla system för tidig varning för flera olika risker på nationell och gränsöverskridande nivå.

För att bygga upp **civilskyddets resiliens** har kommissionen och medlemsstaterna tagit initiativ för att stresstesta krishanteringscentrum och förbättra planeringen av investeringar. Fortsatta investeringar i både fysisk infrastruktur och operativa processer är avgörande för att säkerställa beredskapsorganens driftskontinuitet. Att stärka den finansiella resiliensen är också viktigt för en förbättrad hantering av och en snabb återhämtning från oväntade kriser.

[1] COM(2023) 61 final, 8.2.2023.
[2] JOIN(2025) 130 final, 26.3.2025.
[3] COM(2025) 148 final, 1.4.2025.

Sektorsövergripande och gränsöverskridande samarbete är fortfarande nödvändigt för en myndighetsövergripande resiliens mot katastrofer.

Kommissionen har utökat **civilskyddsmekanismens verktygslåda för kapacitetsuppbyggnad** så att den på ett bättre sätt stöder civilskyddsinsatser i hela EU. Ytterligare förstärkning av detta stöd kommer att behövas för att stärka katastrofriskhanteringen och genomförandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer.

Även om denna rapport främst fokuserar på utvecklingen inom EU, och på civilskyddsmekanismen i synnerhet, kan det konstateras att unionens säkerhet och insatser för katastrofriskhantering är frågor som inte kan drivas isolerat från omvärlden. Att stärka resiliensen i angränsande regioner och arbeta för ett bredare bälte av säkerhet runt EU är avgörande för att stärka unionens beredskap och säkerställa en gemensam säkerhet.

2. INLEDNING

Under de senaste åren har EU drabbats av en rad olika katastrofer, kriser och hot som har lett till förluster av människoliv och ökade skador[4], och som har blottlagt sårbarheter i de system som tillhandahåller samhällsviktiga tjänster. Civilskyddsmekanismen har spelat en central roll i EU:s gemensamma åtgärder genom att tillhandahålla samordnade katastrofinsatser i behövande länder. Samtidigt har civilskyddsmekanismen tagit itu med den utmaning som ett alltmer komplext risklandskap utgör genom att stärka sin insatskapacitet i form av utvidgningen av rescEU[5] och stärkandet av Centrumet för samordning av katastrofberedskap (ERCC). Insatserna har också inriktats på att stärka katastrofriskhanteringen och resiliensuppbyggnaden, särskilt genom antagandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer på civilskyddsområdet 2023[6] och EU-strategin för en beredskapsunion 2025[7] med ett bredare sektorsövergripande tillämpningsområde.

I denna rapport undersöks riskhanteringen och resiliensuppbyggnaden i EU med inriktning på fyra temaområden:

1. Föregripande kapacitet.
2. Befolkningens beredskap.
3. Tidig varning.
4. Civilskyddets resiliens.

Rapporten omfattar två särskilda skyldigheter enligt beslutet om civilskyddsmekanismen[8], närmare bestämt en **första lägesrapport om unionsmålen för resiliens mot katastrofer** i enlighet med artikel 34.2 och en **andra lägesrapport om förebyggande och hantering av risker** i enlighet med artikel 5.1 g.

I rapporten behandlas **utvecklingen på både nationell nivå och EU-nivå**, samtidigt som det konstateras att det finns vissa begränsningar på grund av olika tidsramar och olika omfattning av tillgängliga uppgifter. De **nationella inblickarna** baseras på de uppgifter som medlemsstaterna och de deltagande staterna har lämnat in i enlighet med artikel 6 i beslutet om

[4] https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related.
[5] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_sv.
[6] COM(2023) 61 final, 8.2.2023.
[7] JOIN(2025) 130 final, 26.3.2025.
[8] https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2013/1313/2021-01-01/swe.

civilskyddsmekanismen sedan offentliggörandet av 2024 års rapport från kommissionen om förebyggande och hantering av katastrofrisker i Europa[9]. Det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport ger djupare information om dessa nationella inblickar. Utvecklingen på **EU-nivå** omfattar nyare initiativ från kommissionen som syftar till att främja unionsmålen för resiliens mot katastrofer och stödja riskhantering inom ramen för civilskyddsmekanismen.

[9] COM(2024) 130 final och SWD(2024) 130 final.

3. FÖREGRIPANDE KAPACITET

Unionsmål 1 för resiliens mot katastrofer: ”Föregripa” – bättre riskbedömningar, föregripande kapacitet och planering av katastrofriskhantering. Mål 1 har, tillsammans med det åtföljande flaggskeppsinitiativet om utarbetande av scenarier, gett ny drivkraft åt det föregripande arbetet. Enligt målet krävs förbättringar när det gäller användning av framsynsstyrda och flerriskbaserade strategier, bedömning av sårbarheter och gränsöverskridande och sektorsövergripande konsekvenser samt integrering av riskkunskap i planeringen av förebyggande åtgärder och beredskap.

3.1. INITIATIV FRÅN KOMMISSIONEN

Två viktiga åtgärder har stärkt den föregripande kapaciteten under perioden 2023–2024: i) utarbetandet av katastrofscenarier som ligger till grund för civilskyddsmekanismens planering, och ii) förbättringen av riskdata för gränsöverskridande risker.

3.1.1. Utarbetande av scenarier: ett nytt verktyg för att stärka civilskyddsmekanismens beredskap för större katastrofer

Utarbetandet av scenarier lanserades som ett flaggskeppsinitiativ 2023 och har lett till framtagandet av tio EU-omfattande katastrofscenarier, som har utarbetats genom samarbete mellan nationella experter, kommissionens avdelningar och forskare och som bygger på operativ, vetenskaplig och politisk expertis inom de berörda områdena. Scenarierna omfattar 16 naturliga risker eller risker orsakade av människan, som valts ut för att återspegla bredden av det föränderliga risklandskap som EU befinner sig i, och behandlar trovärdiga värsta tänkbara fall med gränsöverskridande och sektorsövergripande konsekvenser[10].

Analysen gav ett stort antal scenariospecifika resultat och visade samtidigt på flera övergripande prioriterade områden där insatserna behöver förstärkas (*se ruta 1 nedan*). Resultaten används som underlag för planeringen av förebyggande åtgärder och beredskap på EU-nivå, bland annat för att fastställa målen för civilskyddsmekanismens insatskapacitet och stärka samordningen mellan civilskydd och andra politikområden. Utarbetandet av scenarier betraktas som en kontinuerlig process: ytterligare scenarier kan tas fram och befintliga revideras med hänsyn till nya risker och politiska prioriteringar.

3.1.2. Uppbyggnad av EU-omfattande riskdata för bedömning och hantering av gränsöverskridande risker

Civilskyddsmekanismen har gjort insatser för att stärka den kunskapsbas som behövs för en föregripande riskhantering, bland annat genom den **riskdatacentral** som utvecklats inom det gemensamma forskningscentrumets kunskapscentrum för katastrofriskhantering.

Riskdatacentralen inrättades för att ta itu med det långvariga problemet med fragmenterade och inkonsekventa riskdata på EU-nivå, och stöder både katastrofriskhantering och klimatanpassning. Den är en central plattform som ger fri tillgång till kurerade, evidensbaserade dataset om faror, exponering, sårbarheter samt skador och förluster till följd

[10] Scenarierna omfattar allvarlig kärnkraftsolycka, extremt vinterväder med en cyberkomponent, extrem värmebölja, energikris i unionen, allvarlig pandemi, väpnad konflikt, terroristattack, tsunami orsakad av jordbävning, föroreningar i inlandsvatten och längs kuster, samt vulkanutbrott. På grund av innehållets känsliga karaktär har scenarierna inte offentliggjorts.

av katastrofer. Arbete pågår för att öka datasetens omfattning och kvalitet genom att integrera riskpoäng, befolkningsexponering, byggnader, kritisk infrastruktur och flerdimensionell sårbarhet för att skapa en integrerad översikt över katastrofrisker och öka allmänhetens medvetenhet.

Ruta 1: Erfarenheter från EU:s utarbetande av scenarier: fem prioriterade områden för förstärkta insatser

i. Civilskyddsmekanismens insatskapacitet: behov av att ytterliga stärka den operativa insatskapaciteten, inbegripet fortsatt utveckling och diversifiering av rescEU-resurserna[11].

ii. Sektorsövergripande samordning: större tonvikt behöver läggas på en allriskstrategi, sektorsövergripande samordning och samarbete med aktörer utanför civilskyddet för att uppnå en bättre beredskap för komplexa nödsituationer.

iii. Riskkunskap och riskkommunikation: behov av att förbättra förebyggande åtgärder, riskidentifiering, kommunikation, befolkningens beredskap och tidig varning.

iv. Inkludering av utsatta grupper: arrangemangen för förebyggande, beredskap och insatser bör på ett mer systematiskt sätt integrera de särskilda behoven hos utsatta grupper och personer med funktionsnedsättning.

v. Finansiering: förstärkta och mer flexibla finansieringsmekanismer skulle kunna bidra till hanteringen av sektorsövergripande, långvariga och gränsöverskridande katastrofer.

3.2. NATIONELLA INITIATIV

Medlemsstaternas och de deltagande staternas rapportering[12] om föregripande kapacitet visar på en fortsatt utveckling av metoderna för riskbedömning, och framsteg inom flera områden. Även om den traditionella bedömningen av enskilda risker fortfarande är vanligast **ägnas allt större uppmärksamhet åt allriskstrategier och undersökningar av sammansatta risker och kaskadeffekter**, särskilt när det gäller kritisk infrastruktur. Även framväxande risker uppmärksammas allt mer, och över en tredjedel av länderna använder nu framsynsstyrda och föregripande metoder för riskidentifiering. Av dessa har Belgien, Irland och Nederländerna integrerat horisontspaning[13] i sina riskbedömningsprocesser.

Översvämningar, extrema väderförhållanden, nukleära och radiologiska olyckor, torka och hälsorelaterade risker (med ursprung hos människor eller djur) är fortfarande de vanligaste rapporterade riskerna. Det föränderliga risklandskapet har dock lett till att **nya hot och scenarier beaktas, särskilt på säkerhetsområdet**. Det finns en ökande medvetenhet om de risker som orsakas av människan, bland annat kärnkrafts- och industriolyckor, störningar i kritisk infrastruktur och cyberattacker. Miljörisker och kemiska risker har ökat betydligt i rapporteringen sedan 2015, medan transportrisker är de som har ökat mest sedan 2020.

Länder gör i allt högre utsträckning bedömningar av områdens, sektorers och befolkningars sårbarhet, och kvantifierar de mänskliga, ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av

[11] RescEU inrättades som en strategisk reserv av europeisk insatskapacitet och beredskapslager, och finansieras helt av EU. Den består av en flotta av flygplan och helikoptrar för brandbekämpning, ett flygplan för medicinsk evakuering och flera beredskapslager med väsentlig utrustning.

[12] De länder som deltar i civilskyddsmekanismen är Albanien, Bosnien och Hercegovina, Island, Moldavien, Montenegro, Nordmakedonien, Norge, Serbien, Turkiet och Ukraina.

[13] Horisontspaning är en framsynsmetod som används för att på ett systematiskt sätt upptäcka tidiga tecken på potentiellt viktig utveckling. Se även https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/horizon-scanning-tips.

katastrofer. Flera länder har integrerat klimatförändringarnas konsekvenser i sina riskbedömningar och tar även hänsyn till de politiska och samhälleliga följderna av klimatförändringar, såsom klimatrelaterad migration. Detta återspeglar en växande förståelse av kopplingen mellan katastrofriskhantering och klimatanpassning, där **klimatförändringar erkänns som en viktig riskfaktor**.

De nationella rapporterna visar på **framsteg i insamlingen av uppgifter om katastrofförluster**, och Spanien, Portugal och Ungern tar upp utvecklingen av en gemensam nationell databas. Trots den utbredda medvetenheten om hur viktiga uppgifter om förluster och skador är för riskanalys och planering finns det fortfarande betydande brister, såsom avsaknad av ett enhetligt nationellt system för konsolidering av data och begränsad datainsamling.

3.3 NÄSTA STEG

I EU-strategin för en beredskapsunion anges riktningen för det framtida arbetet och betonas betydelsen av föregripande åtgärder och en strategi för beredskap som omfattar alla risker. För att uppnå denna vision är det viktigt att utveckla kapaciteten att förutse, bedöma och förbereda sig för en rad olika katastrofscenarier, med fokus på övergripande sårbarheter, sammansatta risker och kaskadeffekter.

Under de kommande åren kommer fortsatta investeringar i forskning, högkvalitativa data och analyskapacitet att vara avgörande för att generera de kunskaper och insikter som behöver ligga till grund för beslutsfattandet. Utarbetandet av EU-omfattande katastrofscenarier har varit ett viktigt framsteg i beredskapsplaneringen, eftersom det omvandlar riskbaserad evidens till överenskomna planeringsantagande för civilskyddsmekanismen. Den övergripande riskbedömning på EU-nivå som planeras till 2026 kommer att vara ett viktigt verktyg för att stärka evidensbasen för bredare sektorsövergripande förebyggande åtgärder och beredskap. Denna bedömning bör ge ytterligare stöd och underlag för det nationella riskhanteringsarbetet och vägleda de strategiska investeringarna i resiliens i hela EU, och därmed bidra till att hantera de kvarstående bristerna i uppgifter om katastrofrisker och katastrofförluster som för närvarande är ett hinder för föregripande åtgärder på både nationell nivå och EU-nivå.

När det gäller klimatrelaterade risker kräver en effektiv föregripande kapacitet starkare integration mellan katastrofriskhantering och klimatanpassning. EU-uppdraget om anpassning till klimatförändringar genererar redan kunskap och lösningar som stöder detta arbete och kommer att fortsätta att underlätta samarbetet mellan aktörer inom klimat- och katastrofriskområdet på europeisk, nationell och regional nivå, och bidra till att anpassa beredskapen på kort och medellång sikt till långsiktig anpassningsplanering för klimatrelaterade risker.

Stärkandet av den föregripande kapaciteten bör också sträcka sig utanför EU, särskilt till grannländer som ofta befinner sig i frontlinjen när det gäller framväxande risker och kan spela en viktig roll för att mildra negativa spridningseffekter. Eftersom många av dessa partner saknar de riskdata och den institutionella kapacitet som krävs för en föregripande beredskap skulle ett åtgärdande av dessa brister även stärka EU:s egen motståndskraft.

4. BEFOLKNINGENS BEREDSKAP

Unionsmål 2 för resiliens mot katastrofer: ”Förbereda” – öka befolkningens riskmedvetenhet och beredskap. Genom mål 2 främjas allmänhetens tillgång till riskinformation, uppmuntras vidtagandet av beredskapsåtgärder och främjas en förebyggande

kultur och medborgarengagemang. I unionsmålet fastställs en ambitiös målsättning: senast 2030 bör 90 % av EU:s befolkning vara väl medveten om katastrofriskerna i sin region[14]. År 2024 låg medvetenheten på 67 %, vilket visar att det finns utrymme för förbättringar[15].

Även om kommunikation till allmänheten om risker och beredskap är de nationella myndigheternas ansvar kan civilskyddsmekanismen stödja de nationella insatserna genom kunskapsutbyte, kapacitetsuppbyggnad och ekonomiskt stöd till nationella och gränsöverskridande initiativ.

4.1. INITIATIV FRÅN KOMMISSIONEN

4.1.1. Flaggskeppsinitiativet preparEU

För att främja mål 2, ”Förbereda”, lanserade kommissionen **flaggskeppsinitiativet *preparEU***. I detta sammanhang ledde en kartläggning av praxisen kring riskkommunikation i hela EU, tillsammans med samråd med medlemsstaterna och deltagande stater, till att gemensamma behov och områden där åtgärder på EU-nivå skulle kunna ge mervärde identifierades (*se ruta 2*). Processen visade på ett rikt men fragmenterat riskkommunikationslandskap med många värdefulla initiativ som är spridda och svåra att få tillgång till för ömsesidigt lärande. För att åtgärda de brister som identifierades **har kommissionen tagit fram ett kapacitetsuppbyggnadspaket** som omfattar

- ett bibliotek med god praxis och stödmaterial på webbplatsen för unionens kunskapsnätverk för civilskydd[16],
- en EU-utbildning för personer som arbetar med riskkommunikation,
- ett forum för erfarenhetsutbyte som sammanför yrkesverksamma och underlättar ömsesidigt lärande.

Under 2024 **offentliggjorde kommissionen en handbok om god praxis för att öka medvetenheten om risken för skogsbränder**[17], vilket är en viktig fråga med tanke på att 96 % av alla skogsbränder orsakas av mänskligt handlande[18]. I handboken presenteras initiativ inom och utanför EU, och den lyfter fram viktiga faktorer som bidrar till att öka medvetenheten, såsom utarbetande av riktade kommunikationsstrategier, samarbete mellan olika sektorer och förvaltningsnivåer, engagemang från intressenter, anpassning av budskap till lokala sammanhang, varaktig finansiering och sammankoppling av forskning och praktik.

Förståelse av hur människor uppfattar risker och reagerar på råd om beredskap är också viktigt för att öka medvetenheten. I detta sammanhang genomför kommissionens gemensamma forskningscentrum beteendestudier för att förstå hur individer tolkar och reagerar på riskkommunikation. Insikter från detta arbete kan bidra till att förbättra utformningen av offentliga budskap och strategier, vilket inte bara främjar ökad medvetenhet utan även genomförandet av beredskapsåtgärder.

---

[14] Kommissionens rekommendation om unionsmål för resiliens mot katastrofer, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32023H0215%2801%29&qid=1676531610023.

[15] *Special Eurobarometer 541: EU Civil Protection – Report*, s. 7, ”Key Findings”, https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2977.

[16] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu.

[17] Wildfire risk awareness good practice note.pdf.

[18] https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/5afff469-a62c-11ef-85f0-01aa75ed71a1/language-sv.

Ruta 2: Pilotprojektet inom *preparEU* – gemensamma insatser för befolkningens beredskap

Medlemsstaterna och de deltagande staterna har varit en viktig drivkraft i flaggskeppsinitiativet *preparEU*. Nationella civilskyddsmyndigheter från Sverige, Norge, Spanien och Belgien har undersökt hur en europeisk dimension skulle kunna komplettera och stödja nationell riskinformationsverksamhet. I ett pilotprojekt som finansierades av EU identifierades följande åtgärdsområden för att förbättra riskmedvetenheten och beredskapen i EU:

i. *Grunderna för egen beredskap – vägledningar om beredskap för hushåll som tar upp allmänna och generella behov.*
ii. *Utbildningsprogram för skolor – integrering av katastrofberedskap i läroplaner för skolan för att främja en beredskapskultur från tidig ålder.*
iii. *Utsatta grupper – nå ut till och engagera utsatta grupper (även: vägledningar för att stödja yrkesverksamma i att bedriva inkluderande riskkommunikation).*
iv. *PreparEU-dag – ett förslag om ett årligt evenemang i hela EU för att öka allmänhetens medvetenhet om egen beredskap och riskresiliens.*
v. *Webbplats för riskkommunikation och beredskap – ett föreslaget onlinebibliotek för att dela information och verktyg i hela EU om kommunikation till allmänheten om riskmedvetenhet.*

Dessa rekommendationer kommer att bidra till att utforma genomförandet av kommissionens åtgärder inom flaggskeppsinitiativet preparEU och befolkningens beredskap.

4.1.2. Eurobarometerundersökning om befolkningens riskmedvetenhet och beredskap

För att få en övergripande förståelse av allmänhetens riskmedvetenhet och beredskap i hela EU genomförde kommissionen **den första Eurobarometerundersökningen någonsin** om detta ämne, som offentliggjordes i september 2024[19]. I den undersöktes olika aspekter av riskmedvetenhet och beredskap, bland annat upplevda risker, informationskällor och viljan att delta i beredskapsverksamheter.

De viktigaste resultaten från undersökningen visar att **många européer saknar medvetenhet om och beredskap för katastrofer**. Ungefär hälften av uppgiftslämnarna känner sig inte väl förberedda för lokala risker, och omkring två tredjedelar av uppgiftslämnarna anser att de behöver mer information för att kunna förbereda sig för katastrofer eller nödsituationer. Nivån av beredskap är begränsad, och ungefär hälften av uppgiftslämnarna känner sig oförberedda för katastrofer, men skillnaderna är stora beroende på faktorer som land, inkomst och utbildning samt mellan personer som bor i städer eller i landsbygd.

Undersökningen lyfter fram områden som kan förbättras, bland annat lågt samhällsengagemang och begränsad motståndskraft mot störningar i kritiska tjänster. Den visar dock även på ett strakt förtroende för beredskapsorgan och en efterfrågan på information om katastrofberedskap, vilket innebär en möjlighet att bygga vidare på dessa styrkor och förbättra den övergripande riskmedvetenheten och beredskapen.

4.2. NATIONELLA INITIATIV

Uppgifter från medlemsstaterna och de deltagande staterna understryker vikten av kommunikation till allmänheten om risker och beredskap, och länderna gör framsteg på en rad olika områden.

[19] https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3228.

Fler länder gör nu riskinformation tillgänglig för allmänheten, och 23 länder offentliggör resultaten av sina riskbedömningar på officiella webbplatser och använder resultaten för att stödja beredskapsinsatser. Finland och Montenegro utnyttjar till exempel de offentliggjorda resultaten från riskbedömningar som underlag för utbildningar och beredskapsövningar. Danmark och Irland genomför undersökningar om medborgarnas uppfattningar om risker och beredskap.

Medlemsstater och deltagande stater har infört nya strategier för riskkommunikation och medvetandehöjande åtgärder, såsom pedagogiska spel och anordnandet av en nationell civilskyddsdag eller civilskyddsvecka. Även om webbplatser och internet fortfarande anges som de mest använda kommunikationskanalerna har kampanjer för ökad riskmedvetenhet och användning av tryckt material fördubblats jämfört med 2020. Nordiska länder har lanserat initiativ för att öka allmänhetens medvetenhet, till exempel kampanjer om hushållens beredskap, utbildningsresurser och informationsbroschyrer för att öka samhällets beredskap för nödsituationer och potentiella konflikter.

Nationella riskmedvetenhets- och kommunikationsåtgärder riktar sig till särskilda grupper, däribland utsatta befolkningsgrupper, säsongsboende och äldre. Studenter och ungdomar är ofta det främsta målet för dessa initiativ. Tjeckien har till exempel ett program för grundskolan där elever får lära sig hur de ska ringa larmnummer, bete sig i farliga situationer och tolka skydds- och sirensignaler. Aktiviteter för att främja säkra beteenden i vardagslivet och nödsituationer anordnas också för äldre och personer med funktionsnedsättning, såsom Österrikes säkerhetsolympiader för barn och äldre.

4.3. Nästa steg

Trots framstegen finns det fortfarande brister i allmänhetens riskmedvetenhet och beredskap, vilket understryker behovet av effektivare och mer inkluderande kommunikationsstrategier. Såsom framgår av Eurobarometern känner sig alltför många medborgare otillräckligt informerade om eller otillräckligt förberedda för katastrofer, och för nationella myndigheter finns det fortfarande utmaningar med att mäta effekterna av kommunikationsinitiativ och få information att omsättas i beteendeförändringar. Det finns också belägg för att utsatta grupper (t.ex. studenter, skolelever och ungdomar, personer med funktionsnedsättning, äldre och invandrare) i högre grad behöver inkluderas i kommunikations- och beredskapsinsatser.

För att åtgärda dessa brister behövs en mer proaktiv, inkluderande och delaktighetsbaserad strategi, där man investerar i utbildning, engagerar samhällen och medborgare, bygger upp förtroende och främjar generationsövergripande beredskap med fokus på resiliens. EU-strategin för en beredskapsunion kommer att stödja denna omställning genom ett samhälleligt helhetsgrepp som syftar till att främja en kultur av beredskap och resiliens i hela EU. Synergier med ProtectEU-strategin för inre säkerhet kommer att bidra till att stärka kommunikationen om olika risker och hot, stödja en samstämmig offentlig information och främja en mer mångsidig beredskap i hela EU.

PreparEU-initiativet kommer att spela en nyckelroll för att främja visionen i EU-strategin för en beredskapsunion, bland annat genom åtgärder för att främja självförsörjning i befolkningen under minst 72 timmar vid nödsituationer och kriser. För att stödja nationella myndigheter i fråga om riskkommunikation kommer EU att utarbeta riktlinjer, inleda en pilotutbildning i slutet av 2025 och anordna en årlig EU-beredskapsdag. Ytterligare åtgärder kommer att omfatta

främjande av beredskap genom utbildning och ungdomsprogram samt generering av ny forskning som underlag för politik och praxis.

Det kan också finnas ett behov av att göra medborgarna bättre förberedda för att kunna ge grundläggande hälso- och sjukvårdsstöd i krissituationer, bland annat i krigsscenarier, genom initiativ såsom utbildningspaket för första hjälpen eller inrättande av en hälso- och sjukvårdsreserv bland medborgarna.

Att förbättra beredskapen hos befolkningen i EU:s närmaste grannskap, särskilt i Medelhavsområdet, kommer också att vara viktigt för EU:s egen beredskap, eftersom otillräcklig resiliens utomlands kan leda till tryck i form av befolkningsförflyttningar och andra spridningseffekter som direkt påverkar unionen.

5. TIDIG VARNING

Unionsmål 3 för resiliens mot katastrofer: ”Varna” – bättre tidiga varningar. Med utgångspunkt i mål 3 har både kommissionen och medlemsstaterna gjort ytterligare insatser inom ramen för sina respektive befogenheter för att förbättra kapaciteten för prognoser, upptäckt och varningar till allmänheten – ett grundläggande inslag i en föregripande riskhantering.

System för tidig varning är **allmänt erkända som ett av de effektivaste verktygen för att rädda liv och minska katastrofrelaterade förluster**[20] och är centrala i både nationella och internationella beredskapsinsatser. Det kan noteras att Förenta nationerna genom sitt flaggskeppsinitiativ *Early Warnings for All*[21] har främjat åtgärder för inkluderande system som ger tidig varning för flera olika faror.

I EU ligger ansvaret för tidig varning och varningar till allmänheten främst hos de nationella myndigheterna. **Civilskyddsmekanismen spelar en kompletterande roll** genom att utveckla gränsöverskridande verktyg, stärka ERCC:s kapacitet för situationsmedvetenhet och tillhandahålla tekniskt och ekonomiskt stöd till nationell kapacitet för tidig varning.

5.1. INITIATIV FRÅN KOMMISSIONEN

Kommissionen har utvecklat en **rad olika system för tidig varning och information** (*se ruta 3*) som också kan utnyttjas av medlemsstaternas offentliga myndigheter för att komplettera deras nationella verktyg. Bland dessa bidrar de initiativ som beskrivs nedan i hög grad till att stödja civilskydd och katastrofriskhantering.

Ruta 3: System för tidig varning och information

i. **En katalog med 27 system på EU-nivå som omfattar olika typer av risker**, är tillgängliga för nationella civilskyddsmyndigheter och stöder riskövervakning och beslutsfattande.

ii. **Systemet för global lägesbedömning (Global Situation System, GSS**), en gemensam plattform som sammanför data från flera olika system för tidig varning och information på

[20] Till exempel: https://wmo.int/topics/early-warning-system; https://www.undrr.org/implementing-sendai-framework/sendai-framework-action/early-warnings-for-all.
[21] https://www.un.org/en/climatechange/early-warnings-for-all.

EU-nivå och stärker ERCC:s förmåga att följa framväxande hot och föregripa potentiellt kritiska konsekvenser. Plattformen är också **tillgänglig för nationella civilskyddsmyndigheter**.

iii. **Copernicus katastrofinsatstjänst**, som tillhandahåller tjänster för tidig varning om översvämningar, skogsbränder och torka, skapar kartor till stöd för insatser, återhämtningsåtgärder och förebyggande åtgärder, och skapar data om riskexponering som bidrar till att identifiera områden och tillgångar som är utsatta för risk.

iv. **Det europeiska vetenskapliga partnerskapet för naturkatastrofer (ENHSP)**, ett vetenskapligt samarbete som förser ERCC med expertövervakning i realtid av skogsbrandsförhållanden i hela Europa under skogsbrandssäsongen. För att medlemsstater och deltagande stater ska kunna dra fördel av ENHSP har ERCC lanserat ett program som ger nationella myndigheter möjlighet att begära tidiga bedömningar från ENHSP, och även från det europeiska vetenskapliga partnerskapet för antropogena risker (EAHSP) när det gäller radiologiska och nukleära risker, vid hotande nödsituationer.

Kommissionen arbetar med nya initiativ, bland annat utvecklingen av ett AI-baserat verktyg inom ramen för initiativet AI för kollektiva nyttigheter. Verktyget integreras med det globala informationssystemet för skogsbränder och kommer att utnyttja AI-algoritmer för att skapa modeller för brandriskprognoser, upptäcka brandhändelser och förutsäga brandbeteenden.

Ett annat viktigt kommande framsteg är **Galileos satellittjänst för varningsinformation**, som kommer att tillhandahålla en satellitbaserad kanal för varningar som kan nå personer i avlägsna områden eller områden med sämre uppkopplingsmöjligheter även när inget marknät finns tillgängligt. Denna extra redundans kommer att stärka de offentliga varningssystemens resiliens och visar på det mervärde som unionens rymdprogram tillför när det gäller att stödja civilskydd och katastrofriskhantering. Pilottestning pågår i flera medlemsstater och tjänsten förväntas vara i drift i början av 2026.

Civilskyddsmekanismen **stöder även nationella och internationella initiativ för tidig varning**, såsom initiativet CoastWAVE[22] från Unescos mellanstatliga oceanografiska kommission, som syftar till att förbereda kustsamhällen vid nordöstra Atlanten och i Medelhavsområdet inför tsunamier och andra kustrisker. Initiativet bygger på ett nära samarbete mellan nationella och lokala myndigheter för räddningstjänster, forskare och kustsamhällen, och har redan stött samhällen i Cypern, Grekland, Spanien, Turkiet, Egypten och Marocko.

EU har gjort betydande framsteg när det gäller **varningar till allmänheten** genom artikel 110 i den europeiska kodexen för elektronisk kommunikation (direktiv (EU) 2018/1972), som föreskriver att medlemsstaterna ska göra det möjligt att sända varningar direkt till personers mobiltelefoner i nödsituationer. De flesta länder har redan genomfört detta, och vissa arbetar fortfarande med att slutföra processen.

5.2. NATIONELLA INITIATIV

Uppgifterna från medlemsstaterna och de deltagande staterna tyder på en mer utbredd användning av system för tidig varning. Den information som finns tillgänglig om metoder och infrastruktur för att övervaka, upptäcka och förutsäga risker är dock fortfarande begränsad.

[22] https://tsunami.ioc.unesco.org/en/articles/coastwave.

Jämfört med 2020 **rapporterar ett större antal länder att de har system för tidig varning för att tidigt upptäcka alla centrala risker**, och extrema väderhändelser, nukleära och radiologiska risker samt översvämningar är de mest rapporterade. Länder har också rapporterat om system för tidig varning för risker såsom föroreningar och massmigration, som inte tidigare rapporterats, vilket tyder på en gradvis utvidgning av varningssystemens täckning.

Sammankopplingarna mellan system för tidig varning på europeisk och på global nivå blir också alltmer etablerade, och fler länder än 2020 uppger att deras nationella system är sammankopplade med system på europeisk eller global nivå. Dock uppger mindre än tio länder att de har gränsöverskridande samarbetsarrangemang om system för tidig varning, vilket tyder på att det finns utrymme för förbättringar. Vissa länder uppger att de utnyttjar stöd från givare för att utöka sina system för varningar till allmänheten och stärka sin kapacitet att varna allmänheten.

5.3. Nästa steg

Även om teknik och riskkunskap utgör grunden är effektiva tidiga varningar i hög grad beroende av organisatoriska och mänskliga faktorer. Det kommer att krävas fortsatta insatser för att säkerställa att tidiga varningssignaler följs av snabba och inkluderande varningar till befolkningen, beredskapsplaner och välgrundade individuella åtgärder. På EU-nivå, och i enlighet med EU-strategin för en beredskapsunion, innefattar prioriteringarna att ytterligare förbättra Copernicus katastrofinsatstjänst, att främja användningen och integreringen av den i nationella system och att utveckla interoperabla lösningar som omfattar flera olika risker.

ERCC kommer att fortsätta att utveckla och förbättra sin kapacitet för situationsmedvetenhet. Även om det nya systemet för global lägesbedömning är ett stort framsteg finns det utrymme för förbättringar genom att införliva sektorsövervakning för att tillhandahålla information i nära realtid om störningar i kritiska tjänster, såsom energi, transporter eller hälso- och sjukvård, i syfte att stödja en mer omfattande och föregripande situationsmedvetenhet[23].

Eftersom effektiva tidiga varningar även är starkt beroende av organisatoriska och mänskliga faktorer är det viktigt att öka befolkningens medvetenhet och beredskap för att tidiga varningar ska leda till livräddande åtgärder. Lanseringen av Galileos satellittjänst för varningsinformation under 2026 förväntas att avsevärt förbättra kapaciteten för varningar till allmänheten och utöka systemets räckvidd och redundans.

För att säkerställa att systemen för tidig varning är effektiva behövs fortsatta insatser för att stärka de underliggande processerna, främja inkludering, utveckla flerriskstrategier och stärka gränsöverskridande integration av system för tidig varning. EU-strategin för en beredskapsunion kommer att vara vägledande för dessa insatser, där prioriteringen är utveckling och användning av verktyg på EU-nivå och en utökning av ERCC:s sektorsövergripande övervakningskapacitet för att stödja en mer heltäckande situationsmedvetenhet.

Detta kunnande, tillsammans med de system och den kapacitet som krävs, skulle också kunna delas med myndigheterna i EU:s närmaste grannskap, inte bara för att bygga upp deras kapacitet utan också för att skapa synergier och interoperabilitet.

[23] COM(2025) 286, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:52025DC0286.

6. CIVILSKYDDETS RESILIENS

Unionsmål 4 för resiliens mot katastrofer, ”Agera”, fokuserar på civilskyddsmekanismens insatskapacitet. För att kunna bemöta risklandskapets ökande komplexitet och främja beredskap fokuserar civilskyddsmekanismen på att utveckla **insatskapacitet för nödsituationer**, såsom specialiserade grupper och utrustning och tillhörande kapacitet. Detta arbete återspeglas i kommissionens nyligen antagna kapacitetslägesrapport och det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar[24]

Unionsmål 5 för resiliens mot katastrofer, ”Säkra”, syftar till att stärka civilskyddets resiliens och att anpassa det till EU:s och Natos ramar för uppbyggnad av resiliens inom viktiga samhällsfunktioner, såsom EU:s direktiv om kritiska entiteters motståndskraft (direktiv (EU) 2022/2557)[25] och Natos grundläggande resilienskrav. Genom målet främjas förbättrad driftskontinuitet, stärkt sektorsövergripande och gränsöverskridande samordning, riskkommunikation och informationshantering samt partnerskap med den privata sektorn, civilsamhället och frivilligorganisationer. Det främjar också utvärdering och lärande efter katastrofer för att förbättra beredskap, insatser och förebyggande.

6.1 INITIATIV FRÅN KOMMISSIONEN

6.1.1 Flaggskeppsinitiativ om stresstestning av krishanteringscentrum

För att förbättra **driftskontinuiteten i krishanteringen inom civilskyddsmekanismen** lanserade kommissionen ett flaggskeppsinitiativ med två huvudkomponenter: i) stresstestning av ERCC:s driftskontinuitet och ii) stöd till de nationella kontaktpunkterna för deras egna tester genom en frivillig metod och erfarenhetsutbyte. Genom initiativet bedöms faktorer som är kritiska för driftskontinuiteten, såsom identifiering av grundläggande funktioner, anläggningar och utrustning, personal och samordning, kommunikationsflöden och genomförande av övningar.

Hittills har **tio länder och ERCC genomfört stresstester** och delat med sig av sina metoder och erfarenheter. Initiativet har bidragit till att öka medvetenheten om driftskontinuitet och till att identifiera områden som kan förbättras. Det har fortsatt under 2025 med workshoppar för utbyte av erfarenheter från nationella övningar och utarbetande av icke-bindande riktlinjer för driftskontinuitet inom civilskyddsmekanismen. För att säkerställa fortsatta utbyten om driftskontinuitet dygnet runt och alla dagar i veckan vid allvarliga störningar kommer kommissionen att inrätta en särskild expertgrupp. Erfarenheterna från initiativet kan ligga till grund för arbetet med att säkerställa upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner inom ramen för EU-strategin för en beredskapsunion.

6.1.2 Testning av beredskap och samordning vid komplexa kriser

Under 2024 ledde ERCC **den storskalig övningen ”EU Integrated Resolve 2024 – Parallel and Coordinated Exercise (EU IR24 – PACE)”** för att testa beredskapen på EU-nivå för komplexa hybridkriser. I övningen testades civilskyddsmekanismens och ERCC:s funktioner och utvärderades deras prestationer vid en komplex kris som kräver sektorsövergripande,

[24] SWD(2025) 146 final (sidorna 23–44), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52025SC0146.
[25] https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj/swe.

gränsöverskridande och civil-militär samordning. I övningen deltog 900 personer som planerare och i utbildningsgrupper från kommissionens avdelningar, Europeiska utrikestjänsten, EU:s byråer, rådet, 24 medlemsstater, Norge, Förenta staterna och Nato.

Samma år svarade civilskyddsmekanismen på en gemensam begäran från Estland, Lettland och Litauen om att bedöma deras beredskap för och **insatser vid massevakueringar**. En grupp på 20 experter från medlemsstaterna utvärderade nationella förfaranden för massevakueringar, regionalt samarbete, allmänhetens beredskap och civilskyddsmekanismens roll i sådana scenarier, och gav rekommendationer på områden såsom planering, nödbostäder, medicinsk evakuering och strategier för att motverka kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära (CBRN) risker. I arbetet samarbetade experterna med företrädare för statliga och kommunala institutioner och med icke-statliga organisationer.

6.1.3 Lärdomar om förebyggande, beredskap och insatser från aktiveringar av civilskyddsmekanismen

Det **program för erfarenhetsåterföring** som civilskyddsmekanismen har inrättat ger medlemsstater och deltagande stater möjlighet att reflektera över erfarenheter i samband med aktiveringar av civilskyddsmekanismen och identifiera områden som kan förbättras inom insatser, beredskap och förebyggande. Utöver de allmänna mötena inom programmet hålls särskilda möten med inriktning på särskilda områden såsom skogsbränder, översvämningar, insatser vid större jordbävningar och konsulära evakueringar som behandlar förebyggande åtgärder, beredskap och insatser. Dessa möten har lett till åtgärder såsom förhandsutplacering av brandbekämpningspersonal och förbättringar av Europas beredskap att bekämpa skogsbränder, bland annat genom en ökning av rescEU:s kapacitet för luftburen skogsbrandsbekämpning.

Om medlemsstater och deltagande stater har aktiverat civilskyddsmekanismen flera gånger för samma typ av katastrof har kommissionen gjort grundliga analyser av omständigheterna och insatserna för att **förbättra de förebyggande åtgärderna och beredskapen, i enlighet med artikel 6.4 i beslutet om civilskyddsmekanismen**. Kommissionen samarbetar aktivt med nationella myndigheter genom dialoger för att stärka de förebyggande åtgärderna och beredskapsåtgärderna och erbjuder EU-stöd för denna process.

6.2 NATIONELLA INITIATIV

Civilskyddsmyndigheterna har haft ett mer omfattande sektorsövergripande samarbete, en utveckling som påskyndades av covid-19-pandemin. Många länder rapporterar att de har permanenta strukturer för att samordna arbetet mellan olika sektorer, förvaltningsnivåer och berörda parter. Ett exempel är nationella riskbedömningar som sedan länge baserats på sektorsövergripande strategier och flerpartsstrategier. Dock **framhålls fortfarande i nationella rapporter och inbördes utvärderingar behovet av ytterligare förbättringar när det gäller integrerade strategier för planering och genomförande**. Även om många länder samråder med den privata sektorn, särskilt operatörer av kritisk infrastruktur, är sådan samverkan ofta tillfällig.

När det gäller gränsöverskridande samarbete rapporterar medlemsstaterna och de deltagande staterna **en rad bilaterala och multilaterala samarbetsarrangemang med grannländer och med regionala och internationella organisationer**. Exempel på god praxis är Norden, Beneluxländerna och Östersjöområdet, där de samarbetsstrukturer som inrättats underlättar krissamordning, utbyte av riskinformation, ömsesidigt bistånd och gemensamma övningar.

Även om civilskyddets resiliens är beroende av **tillräcklig och flexibel finansiering** för att möjliggöra snabba insatser i nödsituationer och kontinuerliga investeringar saknas nationell information om finansieringskällor och anslag. De flesta medlemsstater och deltagande stater rapporterar att de har arrangemang för flexibel finansiering vid akuta behov, men endast ett fåtal länder har **särskilda reserver av medel för katastrofer** som, till skillnad från reserver för oförutsedda utgifter, är öronmärkta för katastrofinsatser och ger en större förutsägbarhet och en snabbare tillgång till finansiering.

Länderna rapporterar om en rad olika finansiella instrument och finansieringskällor som finns tillgängliga för att finansiera civilskyddsinvesteringar, främst från offentliga källor. Mycket få länder tillhandahåller information om investeringsprioriteringar och fördelningen av medel till förebyggande åtgärder och beredskapsåtgärder. **EU-finansiering** spelar en kompletterande roll för att hantera bristande finansiering och stödja nationella insatser för att stärka civilskyddssystemen. Civilskyddsmyndigheterna upplever dock fortfarande svårigheter med att få tillgång till dessa resurser på grund av begränsad administrativ kapacitet och begränsad kännedom om finansieringsregler.

6.3 Nästa steg

Stresstestningen av krishanteringscentrumens driftskontinuitet har varit lovande, och liknande övningar bör utökas för att identifiera områden som kan förbättras och stödja ömsesidigt lärande. Investeringar i fysiska tillgångars och operativa processers resiliens är också avgörande för att säkerställa civilskyddsorganens driftskontinuitet.

Finansiell resiliens är också av stor betydelse, och tillräcklig, flexibel och varaktig finansiering är nödvändig för att stödja en effektiv beredskap och verksamhet. Framsteg har gjorts i uppbyggnaden av resiliens genom gränsöverskridande och sektorsövergripande partnerskap, men mer arbete krävs för att övervinna rättsliga och administrativa hinder för gemensamma civilskyddsinsatser. Verktyg som BRIDGEforEU[26] kan hjälpa till att underlätta samarbete, och strategiska ramar för katastrofriskhantering kan möjliggöra mer koordinerade, myndighetsövergripande tillvägagångssätt.

[26] COM(2023) 790 final, 12.12.2023.

EU-strategin för en beredskapsunion kommer att spela en viktig roll för att vägleda insatserna för en systemövergripande resiliens inom relevanta politikområden genom ett myndighetsövergripande tillvägagångssätt, bland annat genom utveckling av minimikriterier för beredskapen i samhällsviktiga tjänster. Svårigheterna med att få tillgång till finansieringskällor från andra politikområden behöver hanteras mer systematiskt genom förbättrad kapacitetsuppbyggnad och utbyte av bästa praxis mellan organ och länder, i syfte att skapa en mer integrerad strategi för att stärka katastrof- och krisresiliensen och beredskapen.

Civilskyddsmekanismen har vidtagit åtgärder för att ta itu med dessa hinder genom ökad medvetenhet, stöd till projektutveckling och verktyg för att stödja investeringsplanering. Dessa ansträngningar behöver utökas för att möta den växande efterfrågan.

7. ANPASSNING AV STÖDET FÖR NATIONELLA INSATSER: UTVECKLING AV VERKTYGSLÅDAN FÖR KAPACITETSUPPBYGGNAD

Unionens kunskapsnätverk för civilskydd har sedan det lanserades 2021 **blivit den främsta kontaktpunkten för civilskyddssamhället** och gör det möjligt för berörda parter att mötas och utbyta kunskaper, vilket ökar beredskapen för katastrofinsatser inom civilskyddsmekanismens. Genom sin webbplattform, sitt nyhetsbrev och sina evenemang håller nätverket civilskyddssamhället informerat om genomförandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer och relaterade frågor. Nätverkets onlinebaserade kunskapsbibliotek[27], som lanserades 2024, innehåller resurser om unionsmålen för resiliens mot katastrofer och om katastrofriskhantering, och de interaktiva diskussionsgrupperna[28], såsom den om riskkommunikation, ger yrkesverksamma möjlighet att utbyta idéer och bästa praxis.

Kommissionen har utökat civilskyddsmekanismens verktygslåda för kapacitetsuppbyggnad så att den på ett bättre sätt stöder civilskyddsåtgärder inom förebyggande av katastrofer, beredskap och resiliensuppbyggnad. Verktygslådan stöder civilskyddsmekanismens prioriteringar och unionsmålen för resiliens mot katastrofer och omfattar följande:

I. **Bidrag från civilskyddsmekanismen för katastrofresiliens:** ”Tekniskt bistånd för katastrofriskhantering” (Track1)[29], med fokus på projekt i enskilda länder, och ”Kunskap om för insatser inom förebyggande och beredskap” (KAPP)[30], som stöder samarbetsinitiativ som omfattar flera länder.
II. **Finansieringsmekanismen för tekniskt bistånd (TAFF)**[31], som infördes 2024 för att erbjuda expertis inom katastrofriskhantering och tillhandahålls genom Världsbanken och den globala fonden för katastrofriskreducering och återhämtningsinsatser (GFDRR).

65 projekt från olika länder fick stöd inom ramen för Track1, KAPP och TAFF under 2023–2024, med ett totalt bidrag från EU på 43 miljoner euro. Alla unionsmålen för resiliens mot katastrofer har behandlats inom dessa projekt.

---

[27] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/knowledge-library.
[28] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/groups.
[29] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/technical-assistance-disaster-risk-management-call-proposals-track1.
[30] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/knowledge-action-prevention-preparedness-call-proposals-kapp.
[31] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/technical-assistance-financing-facility-taff.

III. **Civilskyddsmekanismens program för inbördes utvärdering** har fortsatt att erbjuda nationella och regionala civilskyddsmyndigheter möjlighet att få en oberoende bedömning av sina system för katastrofriskhantering från sina motsvarigheter i andra länder under hela programomgången 2022–2024. Programmet har uppdaterats så att det även omfattar en ny metod som är särskilt anpassad för riskhantering i samband med skogsbränder, som har tillämpats i utvärderingar av riskhantering i samband med skogsbränder i Grekland[32], Italien[33] och delstaten Brandenburg i Tyskland[34], vilket visar på metodens tillämpbarhet för både nationella och regionala sammanhang.

I en workshop 2024[35], där både företrädare för de länder som granskats och granskare deltog, framhölls det värde som programmet för inbördes utvärdering ger när det gäller att underlätta kunskapsutbyte och främja förbättringar. De förbättringar som gjordes under programcykeln 2022–2024, som inbegrep finjusteringar av processen, analysramen och reformarbetet, vann allmänt erkännande och uppskattning.

Under 2024 genomförde civilskyddsmekanismen även **fyra uppdrag för förebyggande och beredskap**, i Tjeckien om riskhantering i samband med skogsbränder, i Chile om skogsbränder, i Ukraina om CBRN, och i Estland, Lettland och Litauen om massevakueringar.

Civilskyddsmekanismens omfattande utbildningsprogram har bidragit till att förbereda experter och förbättra insatskapaciteten för olika typer av katastrofer. Under 2023 reviderades programmet för att stärka den individuella kompetensen hos experter och personal, samordning samt interoperabiliteten för insatskapacitet som utnyttjas vid internationella insatser. 30 övningar (EU Modex och fullskaliga övningar) genomfördes baserade på särskilda scenarier, bland annat jordbävningar, medicinska nödsituationer, skogsbränder, översvämningar och CBRN. Denna verksamhet har bidragit till att öka EU:s kollektiva beredskap för att hantera följderna av katastrofer.

7.1. Nästa steg

Civilskyddsmekanismens stödverktyg har genomgått en betydande utveckling och erbjuder fler olika alternativ som är anpassade till unionsmålen för resiliens mot katastrofer, och möjliggör samtidigt anpassningar för att tillgodose de nationella och regionala myndigheternas unika behov. Unionens kunskapsnätverk för civilskydd har vidareutvecklats för att underlätta tillgången till god praxis, forskning och ömsesidigt lärande.

Under de kommande åren kommer den generella bedömningsramen för inbördes utvärdering (PRAF) att uppdateras så att den förblir relevant och ändamålsenlig. Vidare är sex inbördes utvärderingar planerade att äga rum mellan 2025 och 2027, varav de första rör Kosovo* och

[32] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/document/download/a7be6df5-6e70-4397-ae7e-53f5d74374da_en?filename=EL%20Peer%20Review_final%20report.pdf.

[33] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/document/download/10fe9a6f-869e-4fa6-923e-d4bdc8400129_en?filename=peer%20review%20wildfires%20italy_final%20report%202024.pdf.

[34] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/system/files/2025-07/wildfire-peer-review-lb_final-report-june-2025_en.pdf.

[35] https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/news/ucpm-peer-review-programme-lessons-learnt-and-next-steps.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/99 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

Tjeckien, vilket kommer att ge värdefulla tillfällen för ömsesidigt lärande och utbyte av bästa praxis. Genom att fortsätta att utveckla och förbättra stödverktygen kommer kommissionen, medlemsstaterna och de deltagande staterna att vara bättre rustade för att stärka riskhanteringen och resiliensuppbyggnaden.

8. SLUTSATSER

Katastrofriskhanteringen i EU har förbättrats avsevärt under de senaste åren genom stärkandet av EU:s civilskyddssystem, vilket visar på dess förmåga att anpassa sig till de ökande kraven i ett snabbt föränderligt risklandskap. På liknande sätt återspeglar den nationella rapporteringen inom ramen för beslutet om civilskyddsmekanismen fortsatta framsteg i riskhanteringen på nationell nivå. Utökningen av civilskyddsmekanismens insatskapacitet och insatsförmåga, i kombination med en större tonvikt på proaktiv riskhantering och resiliensuppbyggnad, har förbättrat EU:s möjligheter att hantera alltmer komplexa katastrofer.

Antagandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer 2023 utgjorde en viktig milstolpe som pekar ut en gemensam riktning inom fem nyckelområden för civilskyddet: förbättra den föregripande kapaciteten, befolkningens beredskap, tidig varning, insatskapacitet och civilskyddets resiliens. De särskilda flaggskeppsinitiativ som har följt har framgångsrikt omsatt dessa prioriteringar i konkreta åtgärder och engagerat nationella civilskyddsmyndigheter och andra partner i en gemensam insats för att stärka EU:s resiliens.

Civilskyddsmekanismens framsteg har inte bara relevans för utvecklingen inom en viss sektor utan bidrar även till den bredare strategiska insatsen för att stärka EU:s beredskap. I EU-strategin för en beredskapsunion, med dess övergripande vision för EU:s beredskap, beskrivs åtgärder för att bättre kunna förutse, förebygga och reagera på en rad olika risker och hot, liksom för att öka medvetenheten, kommunicera med allmänheten och involvera medborgarna. Det nära sambandet mellan civilskyddsmekanismens arbete och visionen i EU-strategin för en beredskapsunion utgör en unik möjlighet för EU att dra nytta av civilskyddsmekanismens styrkor och expertis för att driva på framstegen inom beredskap och resiliensuppbyggnad.

Civilskyddsmekanismen har visat sitt värde som en viktig del av EU:s civilskyddssystem. Dess fortsatta utveckling, särskilt genom det fortsatta genomförandet av unionsmålen för resiliens mot katastrofer och vidareutveckling av verktygen för kapacitetsuppbyggnad inom ramen för unionens kunskapsnätverk för civilskydd, kommer att ge viktiga bidrag till den bredare omfattningen och högre ambitionsnivån i EU-strategin för en beredskapsunion.

Framöver, och mot bakgrund av ett snabbt föränderligt risklandskap, är ytterligare insatser fortfarande nödvändiga. För att stärka Europas resiliens krävs varaktiga åtaganden och gemensamma insatser från EU som helhet, dess medlemsstater och civilsamhället. En övergripande, riskbaserad strategi är avgörande för att minska sårbarheterna och vägleda strategiska investeringar i den EU-kapacitet som krävs för att förebygga, mildra, förbereda sig för och återhämta sig från framtida kriser.

Samarbetet kring förberedelser måste också sträcka sig utanför unionen, till det omedelbara grannskapet. Förstärkning av resiliensen i dessa regioner kommer att bidra till en gemensam säkerhet som i slutändan stärker EU:s egen resiliens.